NÕUKOGU OTSUS (EL) 2021/1940,

9. november 2021,

Euroopa Liidu ja Valgevene Vabariigi vahelise viisade väljastamise lihtsustamise lepingu osalise peatamise kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 77 lõike 2 punkti a ja artikli 218 lõiget 9,

võttesse arvesse Euroopa Liidu ja Valgevene Vabariigi vahelist viisade väljastamise lihtsustamise lepingut, ([1]) eriti selle artikli 14 lõiget 5,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa Liidu ja Valgevene Vabariigi vaheline viisade väljastamise lihtsustamise leping (edaspidi „lihtsustamise leping“) jõustus 1. juulil 2020 paralleelselt Euroopa Liidu ja Valgevene Vabariigi vahelise riigis ebaseaduslikult elavate isikute tagasivõtulepinguga ([2]) (edaspidi „tagasivõtuleping“).

(2) Lihtsustamise lepingu eesmärk on lihtsustada vastastikkuse põhimõtte alusel liidu ja Valgevene kodanikele selliste viisade väljastamist, mis annavad neile õiguse kavandatud viibimiseks riigis kuni 90 päeva 180päevase ajavahemiku jooksul. Lihtsustamise leping aitab edendada inimestevahelisi kontakte ja väärtuste, sealhulgas inimõiguste ja ELi demokraatlike põhimõtete jagamist.

(3) Lihtsustamise lepingu artikli 14 lõike 5 kohaselt võib kumbki lepinguosaline lihtsustamise lepingu täitmise täielikult või osaliselt peatada. Peatamise otsusest teatatakse teisele lepinguosalisele hiljemalt 48 tundi enne selle jõustumist. Lihtsustamise lepingu täitmise peatanud lepinguosaline teatab viivitamata teisele lepinguosalisele, kui lepingu peatamise aluseks olnud põhjused enam ei kehti.

(4) Vastusena Valgevene ühiskonna kõigi osade jätkuvale jõhkrale mahasurumisele ja eelkõige 23. mail 2021 toimunud reisilennuki kaaperdamisele keelas liit Valgevene lennuettevõtjatel ELi õhuruumist üle lendamise ja ELi lennujaamadesse sisenemise ning võttis nõukogu määruse (EÜ) nr 765/2006 ([3]) ja nõukogu otsuse 2012/642/ÜVJP ([4]) alusel vastu neljanda sanktsioonide paketi füüsiliste ja juriidiliste isikute, üksuste ja asutuste vastu ning samuti sihipärased majandussanktsioonid.

(5) Vastusena selliste piiravate meetmete võtmisele teatas Valgevene 28. juunil 2021 idapartnerluses osalemise peatamisest ning tagasivõtulepingu kohaldamise peatamisest. 8. septembril 2021 esitati Valgevene parlamendile eelnõu tagasivõtulepingu peatamise kohta.

(6) Samal ajal on Leedut ning viimasel ajal ka Poolat ja Lätit tabanud Valgevenest tuleneva ebaseadusliku rände voo enneolematu suurenemine. Selline järsk kasv viitab sellele, et Valgevene režiim soodustab ebaseaduslikku rännet poliitilistel eesmärkidel ning survestab eelkõige Leedut, Poolat ja Lätit Valgevene suhtes võetud seisukoha tõttu.

([1]) ELT L 180, 9.6.2020, lk 3.
([2]) ELT L 181, 9.6.2020, lk 3.
([3]) Nõukogu 18. mai 2006. aasta määrus (EÜ) nr 765/2006, mis käsitleb Valgevene vastu suunatud piiravaid meetmeid (ELT L 134, 20.5.2006, lk 1).
([4]) Nõukogu 15. oktoobri 2012. aasta otsus 2012/642/ÜVJP, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses olukorraga Valgevenes (ELT L 285, 17.10.2012, lk 1).

(7) Valgevene võetud meetmed rikuvad lihtsustamise lepingu sõlmimise aluspõhimõtteid ning on vastuolus liidu ja selle liikmesriikide huvidega. Eelkõige ei austa nimetatud meetmed inimõigusi ega demokraatlikke põhimõtteid ning põhjustavad Valgevene territooriumilt liidu territooriumile suunduvat ebaseaduslikku rännet.

(8) Seetõttu tuleks peatada lihtsustamise lepingu teatavate sätete kohaldamine, millega nähakse ette viisataotlejate teatavatele kategooriatele, nimelt Valgevene ametlikele delegatsioonidele, Valgevene riiklikele ja piirkondlikele valitsustele ja parlamentidele ning Valgevene konstitutsioonikohtu ja Valgevene ülemkohtu liikmetele, lühiajaliste viisade andmine nende tööülesannete täitmisel.

(9) Käesolev otsus kujutab endast nende Schengeni *acquis*' sätete edasiarendamist, milles Iirimaa ei osale vastavalt nõukogu otsusele 2002/192/EÜ, [5] seetõttu ei osale Iirimaa käesoleva otsuse vastuvõtmisel, see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.

(10) Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokolli nr 22 (Taani seisukoha kohta) artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva otsuse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Peatatakse Euroopa Liidu ja Valgevene Vabariigi vahelise viisade väljastamise lihtsustamise lepingu (edaspidi „lihtsustamise leping") järgmiste sätete kohaldamine:

a) artikli 4 lõike 1 punkt a viisataotleja suhtes, kes on Valgevene ametliku delegatsiooni liige, sealhulgas ametliku delegatsiooni alaline liige, kes osaleb Valgevenele esitatud ametliku kutse alusel ametlikel kohtumistel, nõupidamistel, läbirääkimistel või vahetusprogrammides, samuti üritustel, mida korraldavad valitsustevahelised organisatsioonid mõne liikmesriigi territooriumil;

b) artikli 5 lõike 1 punktid a ja b viisataotleja suhtes, kes on oma ametiülesannete täitmisel Valgevene valitsuse või piirkondliku valitsuse või Valgevene parlamendi, Valgevene konstitutsioonikohtu või Valgevene ülemkohtu liige, samuti iga viisataotleja suhtes, kes on Valgevene ametliku delegatsiooni alaline liige ja osaleb Valgevenele esitatud ametliku kutse alusel korrapäraselt kohtumistel, nõupidamistel, läbirääkimistel või vahetusprogrammides, samuti üritustel, mida korraldavad valitsustevahelised organisatsioonid mõne liikmesriigi territooriumil;

c) artikli 5 lõike 2 punkt a viisataotleja suhtes, kes on Valgevene ametliku delegatsiooni liige, kes osaleb Valgevenele esitatud ametliku kutse alusel korrapäraselt ametlikel kohtumistel, nõupidamistel, läbirääkimistel või vahetusprogrammides, samuti üritustel, mida korraldavad valitsustevahelised organisatsioonid liikmesriigi territooriumil;

d) artikli 6 lõike 3 punktid a ja b viisataotleja suhtes, kes on Valgevene valitsuse või piirkondliku valitsuse või Valgevene parlamendi, Valgevene konstitutsioonikohtu või Valgevene ülemkohtu liige, samuti iga viisataotleja suhtes, kes on Valgevene ametliku delegatsiooni liige, sealhulgas sellise delegatsiooni püsiliikmed, ja kes osaleb Valgevenele esitatud ametliku kutse alusel kohtumistel, nõupidamistel, läbirääkimistel või vahetusprogrammides, samuti üritustel, mida korraldavad valitsustevahelised organisatsioonid mõne liikmesriigi territooriumil.

[5] Nõukogu 28. veebruari 2002. aasta otsus 2002/192/EÜ Iirimaa taotluse kohta osaleda teatavates Schengeni *acquis*' sätetes (EÜT L 64, 7.3.2002, lk 20).

Artikkel 2

Nõukogu eesistuja esitab liidu nimel lihtsustamise lepingu artikli 14 lõikes 5 sätestatud teate hiljemalt 48 tundi enne käesoleva otsuse jõustumist.

Artikkel 3

Käesolev otsus jõustub teisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Brüssel, 9. november 2021

Nõukogu nimel
eesistuja
A. ŠIRCELJ